



KKSV-2024-1

KKSV-2024-1

M. A. Yogashastra (Second Semester) NEP

Examination December - 2024

Indian Philosophy and Yogasutra (Paper - I)

भारतीय तत्त्वज्ञान आणि योगसूत्र

Time: 3 hrs.]

[Total Marks: 80

Notes: All questions carry equal marks. Answer any Five out of Eight questions.

सूचना: सर्व प्रश्नांना समान गुण असून आठपैकी कोणतेही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- Q. 1.** Explain the concept of 'Liberation' from different Indian Philosophical perspective. 16
'मोक्ष' ही संकल्पना विविध भारतीय तत्त्वज्ञानांच्या दृष्टिकोनातून स्पष्ट करा.
- Q. 2.** Write notes on below topics. 16
खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.
- a. Sthita prajna b. Purusha
स्थित प्रज्ञ पुरुष
- Q. 3.** Explain the Prakriti and Vikruti as per Samkhya Philosophy. 16
सांख्यदर्शनानुसार प्रकृती व विकृतीचे वर्णन करा.
- Q. 4.** Write notes on below topics. 16
खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.
- a. Satkaryavada b. Bodhisattva
सत्कार्यवाद बोधीसत्त्व

- Q. 5. Discuss the relation of Patanjali's Yoga Philosophy to the samkhya philosophy in detail. 16
पतंजलिच्या योगदर्शनाचा सांख्यदर्शनाशी असलेला संबंध यावर विस्तृतपणे चर्चा करा.
- Q. 6. Write notes on below topics. 16
खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.
a. Remedies for happy mind b. Sarvabhauma Manavrata
चित्तप्रसादन उपाय सार्वभौम महाव्रत
- Q. 7. Write down in detail, the five types of afflictions explained by Patanjali. 16
पतंजलिनी वर्णित प्रकारचे क्लेश (पंचक्लेश) विस्तृतपणे स्पष्ट करा.
- Q. 8. Write notes on below topics. 16
खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.
a. Samprajnata Samadhi b. Pranayama
संप्रज्ञात समाधी प्राणायाम
-



KKSV-2024-1

KKSV-2024-1

M. A. Yogashastra (Second Semester) NEP

Examination December - 2024

Yoga-Upanishad and Modern Yoga (Paper - II)

योग उपनिषद् व आधुनिक योग

Time: 3 hrs.]

[Total Marks: 80

Notes: All questions carry equal marks. Answer any Five out of Eight questions.

सूचना: सर्व प्रश्नांना समान गुण असून आठ प्रश्नांपैकी कोणतेही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

Q. 1. Write down the summary of shandilya Upanishad in essay form. **16**
शांडिल्य उपनिषदाचा सारांश निबंधात्मक स्वरूपात लिहा.

Q. 2. Answer the following questions in brief. **16**
खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

- Yama-Niyamas in Shandilya Upanishad.
शांडिल्य उपनिषदातील यम व नियम.
- Transcendental meditation by Maharshi Mahesh Yogi.
महर्षी महेश योगींचे भावातीत ध्यान.

Q. 3. Describe the Omkara as given in DhyanaBindu Upanishad. **16**
ध्यानबिंदु उपनिषदातील ओमकाराचे वर्णन करा.

Q. 4. Write notes on the below topics. **16**
खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.

- Chakras in DhyanaBindu Upanishad
ध्यानबिंदु उपनिषदातील चक्र
- Contribution of J. Krishnamurthy to Yoga.
जे. कृष्णमूर्ति यांचे योगामधील योगदान.

- Q. 5. Discuss in detail about the 'contribution of Swami Kuvalayananda to Yoga field'? 16
'योगाच्या क्षेत्रात स्वामी कुवलयानंद यांचे योगदान' यावर विस्तृतपणे चर्चा करा.
- Q. 6. Write notes on below topics. 16
खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.
a. Thoughts on Yoga by Shri Aurbindo.
श्री. अरविंदो यांचे योगावरील विचार.
b. Pranas given in Shandilya Upanishad.
शांडिल्य उपनिषदात वर्णित प्राण.
- Q. 7. Discuss, how B.K.S. Iyengeir brought uniqueness to the Yogic Practice. 16
बी.के.एस. अयंगार यांनी योग प्रक्रियांमध्ये नाविन्य कसे निर्माण केले. यावर चर्चा करा.
- Q. 8. Write notes on below topics. 16
खालील मुद्द्यांवर टीपा लिहा.
a. Acharya Rajnish
आचार्य रजनीश
b. Khechari Mudra as per DhyanaBindu Upanishad
ध्यानबिंदु उपनिषदानुसार खेचरी मुद्रा
-



KKSV-2024-1

KKSV-2024-1

M. A. Yogashastra (Second Semester) NEP

Examination December - 2024

Applied Yoga I (Paper - V) Elective - 1

योगप्रयोग

Time: 3 hrs.]

[Total Marks: 80

Notes: Solve any Five questions from the following.

सूचना: खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

- Q. 1.** Explain yogic activities useful for concentration by explaining the purpose of Yoga education. 16
योगशिक्षणाचे उद्देश स्पष्ट करून एकाग्रतेकरीता उपयुक्त योगीक क्रिया स्पष्ट करा.
- Q. 2.** Write short notes. (Any Two) 16
टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)
- a. Levels of education
शिक्षणाचे स्तर
- b. Yoga practice for concentration
एकाग्रतेसाठी योग
- c. Yoga practice for excellence in education
शिक्षणातील उत्कृष्टतेसाठी योग
- Q. 3.** Explain sports injuries and suggest yoga treatment for sports injuries. 16
खेळातांना होणाऱ्या दुखापती स्पष्ट करून खेळातील दुखापतींवर योगोपचार सुचवा.

- Q. 4. Write short notes. (Any Two) 16
टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)
- Importance of Yoga in Sports
खेळातील योगाचे महत्त्व
 - Objectives of sports education
क्रीडा शिक्षणाचे उद्देश
 - Yoga practice for excellence in sports
उत्कृष्ट खेळासाठी योग
- Q. 5. Explain the importance of yoga therapy by explaining its scope and limitations. 16
योगथेरेपीची व्याप्ती आणि मर्यादा स्पष्ट करून योग थेरेपीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- Q. 6. Write short notes. (Any Two) 16
टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)
- Nature of Yoga therapy
योग थेरेपीचे स्वरूप
 - Techniques of Yoga therapy
योग थेरेपीचे तंत्र
 - Benifits of Yoga therapy
योग थेरेपीचे फायदे
- Q. 7. Emphasize the importance of regular yoga therapy for athletes. 16
खेळाडूंसाठी नियमित योग थेरेपीचे महत्त्व विषद करा.
- Q. 8. Write an essay on the relation of yoga in education and sports. 16
शिक्षणात आणि खेळात योगशास्त्राचा संबंध यावर निबंध लिहा.